NAM THỨ MƯỜI BA. — SỐ THỨ #2454 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 23 MAI 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Phố, 3 báo hàng ngày Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Ngoại-quốc	Đất-bảo Trung-kỳ và Ai-lao	Nước-ngoài thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các tăng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V. LUẬN

Adresse télégraphique
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Tính hiếu cổ của người với tính hiếu cổ của mình

Mới đây một tờ báo Pháp có kể giá những bút tích của các bực danh-nhân đời xưa, có cái trị giá đến hàng vạn quan, tự cái kiến-giải của người mình, dễ thường có nhiều người lấy làm ngạc-nhiên, cho rằng những vật ấy có lẽ gì làm quí báu cho lắm, đến nỗi người ta bam chuộng mà giá cao đến như thế; có biết đâu rằng đó là một cái đặc-tính của người Âu-châu, vừa tỏ lòng sùng bái anh-hùng, vừa tỏ lòng quí trọng cổ-vật, thật là một cái tính rất hay rất tốt vậy.

Theo cái tâm-lý của người Âu-châu, thì một thứ cổ-vật lưu truyền, không kể gì nguyên-chất quí hay tiện, cách thức đẹp hay xấu, một là của một bực danh-nhân làm ra, hay là của một bực danh-nhân từng dùng, hai là có quan thiết đến sự khảo cứu, vật không quí mà qui tại người, đồ không ích mà ích cho sự học, vì thế mấy hàng chữ mờ, mấy trang giấy nát, mà lấy làm trân trọng qui-báu, trị giá một số tiền khá to. Người xưa đã có câu: « Người ta bam muốn cái gì, thì tự khắc có nhiều cái ấy », người Âu-châu đã sẵn lòng sùng bái anh-hùng mà tỏ lòng quí trọng như thế, trách gì người ta chẳng ganh thi nhau, xô đẩy nhau, người thì lo chế tạo ra máy này, kẻ thì lo phát minh ra lẽ kia, đem hết tài lực tâm tư, gây dựng ra công to việc lớn, không tiếc gì thì giờ, không quản gì khó nhọc, lắm khi không nghĩ đến cả tính-mệnh nữa, chỉ cầu cho đạt được cái mục-đích của mình, trước là mưu mối hạnh-phúc chung cho loài người, sau là để tiếng thơm về sau trăm nghìn đời. Tuy người Âu-châu vẫn sẵn có cái lòng hiếu đại hí công, mà cũng nhờ cái tục sùng bái anh-hùng ở trong xã-hội, mới nhiều người cổ-vũ hưng khởi, đua nhau về đường lập đức lập công; trong nước thường hay nẩy ra những bực vĩ đại nhân vật, có chí khí cao xa, tư-tưởng xiêu việt, làm vẻ vang cho nước, làm giàu thịnh cho dân, và lại làm người hướng đạo cho cả người thiên-hạ đời sau, chính cũng có một phần vì cổ ấy.

Cái tính hiếu cổ của người Âu-châu lại còn có một cái mục-đích vì muốn suy nghiệm cái trình-độ tiến-hóa của loài người, cho nên ở các nơi đô hội lớn, đều có lập ra nhà tàng-cổ, thu nhặt tìm kiếm các thứ cổ vật, phân biệt thế-thứ mà trân tàng vào trong, để làm nơi khảo cứu chung cho cả người trong nước, đó lại là vì ích lợi cho sự học-vấn mà quí trọng các thứ cổ vật vậy.

Có người nói: người Nam mình cũng có tính hiếu cổ, không kể những đồ nhân-công thông thường-mại đến dự tiệc. Buổi tinh xảo, hay là nguyên-chất quí-hóa, thì đánh giá cao đã đành, lại như một cái nghiên, một cái lọ, một cái chậu, hay là một thứ đồ cổ gì, mà cũng có người mua đến giá bạc trăm bạc chục, thế sao trong nước vẫn chưa thấy sản xuất được nhiều người có trí-khí cao xa, tư-tưởng xiêu-việt, muốn lập công to nghiệp lớn, làm ích lợi cho tổ-quốc, làm vẻ-vang cho giống nòi. Phải, người mình cũng có tính hiếu cổ thật, mà cái tính hiếu cổ của người mình lại khác hẳn với người Âu-châu; cũng có người thì vì tính hay phô-trương mà sinh ra hiếu cổ, cũng không cần gì nguyên chất quí hay tiện, nhân-công khéo hay vụng chi cốt vật gì hiếm có mà giá tiền cao. Trong nhà biết bao nhiêu trân kỳ ngoạn hảo, trần thiết trang hoàng, mà vẫn chưa thỏa cái tinh khoa-trương, muốn tỏ mình ra sành-sỏi và sang-trọng hơn người, tất phải kiếm vật gì người ta không có; muốn có những đồ người khác không có, thì tất phải tìm những đồ tự thượng-cổ đi lại; vì thế mới không tiếc công tiếc của, tìm tòi mua chuốc, đồ Tàu thì đồ nhà Tống, nhà Minh, đồ ta thì đồ nhà Trần, nhà Trịnh, để làm một thứ trần thiết qui báu hơn người. Hoặc cũng có người thì vì thấy rằng ngọc ngà châu báu là đồ qui chuộng của người đời, mới tự mình lập riêng ra một cách khác, qui đồ cổ, ham đồ cổ, mua chuốc lấy nhiều đồ cổ, để tỏ mình là có con mắt tinh đời, mà hiếu thượng khác hẳn phường dung tục. Vì thế một cái nghiên, một cái lọ, một cái chậu hay là một thứ vật cổ gì, trị giá đến hàng trăm hàng chục, mà vẫn có người mua. Ấy cái tính hiếu cổ của người mình, nói tóm lại chỉ vì hai cớ ấy.

Đồ cổ ở Âu-châu, may mà còn đến đời nay thì là một vật báu vô giá cho cả người trong nước, ai cũng qui chuộng, hoặc là vì lòng sùng-bái anh-hùng, hoặc là cầu bổ ích cho sự học-vấn, mà trị giá đến số tiền to như thế, cũng không lấy gì làm lạ lùng; đồ cổ ở xã-hội mình, chẳng qua chỉ là một thứ trần thiết qui lạ, làm hãnh diện thêm cho nhà giàu; tuy người mình cũng hiếu cổ nhiều, mà hiếu cổ như thế, thì có ích lợi gì cho xã-hội.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

(Indopacifi)

Ngày 21 Mai 1925

Quan Toàn-quyền Merlin tới Pháp

Quan Toàn-quyền Merlin tới Marseille sáng hôm nay. Các quan chức có ra đón chào ngài. Viện thuộc-địa có đặt tiệc khoản đãi ngài. Có cả quan quận trưởng, và tòa trị sự của phòng thương-mại đều dự tiệc. Buổi tinh xảo, hay là nguyên-chất quí-hóa, thì đánh giá cao đã đành, lại như một cái nghiên, một cái lọ, một cái chậu, hay là một thứ đồ cổ gì, mà cũng có người mua đến giá bạc trăm bạc chục, thế sao trong nước vẫn chưa thấy sản xuất được nhiều người có trí-khí cao xa, tư-tưởng xiêu-việt, muốn lập công to nghiệp lớn, làm ích lợi cho tổ-quốc, làm vẻ-vang cho giống nòi. Phải, người mình cũng có tính hiếu cổ thật, mà cái tính hiếu cổ của người mình lại khác hẳn với người Âu-châu; cũng có người thì vì tính hay phô-trương mà sinh ra hiếu cổ, cũng không cần gì nguyên chất quí hay tiện, nhân-công khéo hay vụng chi cốt vật gì hiếm có mà giá tiền cao. Trong nhà biết bao nhiêu trân kỳ ngoạn hảo, trần thiết trang hoàng, mà vẫn chưa thỏa cái tinh khoa-trương, muốn tỏ mình ra sành-sỏi và sang-trọng hơn người, tất phải kiếm vật gì người ta không có; muốn có những đồ người khác không có, thì tất phải tìm những đồ tự thượng-cổ đi lại; vì thế mới không tiếc công tiếc của, tìm tòi mua chuốc, đồ Tàu thì đồ nhà Tống, nhà Minh, đồ ta thì đồ nhà Trần, nhà Trịnh, để làm một thứ trần thiết qui báu hơn người. Hoặc cũng có người thì vì thấy rằng ngọc ngà châu báu là đồ qui chuộng của người đời, mới tự mình lập riêng ra một cách khác, qui đồ cổ, ham đồ cổ, mua chuốc lấy nhiều đồ cổ, để tỏ mình là có con mắt tinh đời, mà hiếu thượng khác hẳn phường dung tục. Vì thế một cái nghiên, một cái lọ, một cái chậu hay là một thứ vật cổ gì, trị giá đến hàng trăm hàng chục, mà vẫn có người mua. Ấy cái tính hiếu cổ của người mình, nói tóm lại chỉ vì hai cớ ấy.

Đồ cổ ở Âu-châu, may mà còn đến đời nay thì là một vật báu vô giá cho cả người trong nước, ai cũng qui chuộng, hoặc là vì lòng sùng-bái anh-hùng, hoặc là cầu bổ ích cho sự học-vấn, mà trị giá đến số tiền to như thế, cũng không lấy gì làm lạ lùng; đồ cổ ở xã-hội mình, chẳng qua chỉ là một thứ trần thiết qui lạ, làm hãnh diện thêm cho nhà giàu; tuy người mình cũng hiếu cổ nhiều, mà hiếu cổ như thế, thì có ích lợi gì cho xã-hội.

H. T. B.

Quan Toàn-quyền Merlin tới Marseille

Quan Toàn-quyền Merlin tới Marseille sáng hôm nay. Ngài có nó nên kinh-tế Đông-pháp rất tốt và tài-sản Đông-pháp tăng-tiến rất chóng. Song nay phải ấn-định một cái chương trình công-tác để giữ gìn cho Đông-pháp một ngày một thêm phát-đạt mở-mang. Hiện nay Đông-pháp đã sắc trả tiền để làm các công việc ấy, mà lại không phải tăng các khoản tô-thuế lên bao nhiêu, ít ra nữa cũng đủ sức mà trả lấy tiền làm một phần đầu trong các công việc ấy. Nhân dân sẵn lòng ra công gắng sức, miễn là được rộng thêm quyền tham dự vào việc quản-trị trong nước, vì ai nấy biết rằng tô-thuế có tăng lên, chỉ là để dùng vào việc mở-mang các dụng-cụ kinh-tế. Nếu Đông-pháp không được tự-do mà lo-toan các việc ấy, thì có phần tổn-hại cho những công cuộc đã làm được bấy nay, quan Merlin sẽ đem mọi lẽ ấy trình với quan Thượng-thư Thuộc-địa.

Quan Albert Sarraut đã tới Angora

Mấy lời của quan Toàn-quyền Merlin

Quan Toàn-quyền Merlin tới Marseille sáng hôm nay. Ngài có nó nên kinh-tế Đông-pháp rất tốt và tài-sản Đông-pháp tăng-tiến rất chóng. Song nay phải ấn-định một cái chương trình công-tác để giữ gìn cho Đông-pháp một ngày một thêm phát-đạt mở-mang. Hiện nay Đông-pháp đã sắc trả tiền để làm các công việc ấy, mà lại không phải tăng các khoản tô-thuế lên bao nhiêu, ít ra nữa cũng đủ sức mà trả lấy tiền làm một phần đầu trong các công việc ấy. Nhân dân sẵn lòng ra công gắng sức, miễn là được rộng thêm quyền tham dự vào việc quản-trị trong nước, vì ai nấy biết rằng tô-thuế có tăng lên, chỉ là để dùng vào việc mở-mang các dụng-cụ kinh-tế. Nếu Đông-pháp không được tự-do mà lo-toan các việc ấy, thì có phần tổn-hại cho những công cuộc đã làm được bấy nay, quan Merlin sẽ đem mọi lẽ ấy trình với quan Thượng-thư Thuộc-địa.

Chiến-sự ở Maroc

Ở miền tây tình trạng vẫn đứng như trước. Dân thổ trước tỉ lệ viện-binh đến, ai nấy lại yên lòng vững dạ.

Ở miền giữa địch quân lên vào chỗ chung quanh Taounat, ở thượng-bộ Ouergea quân Riffains lại tiếp được viện binh.

Chữ Pháp ở Hà-lan

Hạ nghị-viện Hà-lan đầu phiếu ưng chuẩn đặt lại khoa chữ Pháp tại các trường Sơ-đẳng.

Việc chính-trị nước Đức

Trong khi nghị-viện nước Đức bàn về số chi thu của bộ ngoại-giao, một ông nghị-viên về đảng xã-hội là Breitscheid có nói Hindenburg còn tôn kính Hiến pháp thì đảng xã-hội còn tôn kính Hindenburg. Đảng xã-hội nói đường cương-giới miền Đông không trông-cậy được, nhưng đảng ấy không có định dùng võ-lực mà sửa đổi đường cương-giới ấy.

Một ông nghị-viên về đảng quốc-dân chỉ-nghị cái thái độ của nước Anh và nước Pháp, phản kháng việc trả binh ở hạt sông Rhin, nói nên yêu cầu bãi trả binh ở hạt Cologne, bãi việc kiểm tra quân bị, sau cùng ông nói cần phải sửa đổi lại hiến pháp Weimar.

Hỏa tai ở Hoa-kỳ

Các báo ở New York có nói thành Zanesville ở Hoa-kỳ bị cháy. Nghe đâu ba nghìn người bị hại.

(Havas)

Ngày 20 Mai 1924

Quan Sarraut tại nước Thổ

Quan Albert Sarraut đã tới Angora.

Mấy lời của quan Toàn-quyền Merlin

Quan Toàn-quyền Merlin tới Marseille sáng hôm nay. Ngài có nó nên kinh-tế Đông-pháp rất tốt và tài-sản Đông-pháp tăng-tiến rất chóng. Song nay phải ấn-định một cái chương trình công-tác để giữ gìn cho Đông-pháp một ngày một thêm phát-đạt mở-mang. Hiện nay Đông-pháp đã sắc trả tiền để làm các công việc ấy, mà lại không phải tăng các khoản tô-thuế lên bao nhiêu, ít ra nữa cũng đủ sức mà trả lấy tiền làm một phần đầu trong các công việc ấy. Nhân dân sẵn lòng ra công gắng sức, miễn là được rộng thêm quyền tham dự vào việc quản-trị trong nước, vì ai nấy biết rằng tô-thuế có tăng lên, chỉ là để dùng vào việc mở-mang các dụng-cụ kinh-tế. Nếu Đông-pháp không được tự-do mà lo-toan các việc ấy, thì có phần tổn-hại cho những công cuộc đã làm được bấy nay, quan Merlin sẽ đem mọi lẽ ấy trình với quan Thượng-thư Thuộc-địa.

Tin Trung-hoa

Đoàn-kỳ-Thụy đối với Quảng-đông

Đoàn-kỳ-Thụy muốn cử Tôn-Khoa nhận làm tỉnh-trưởng Quảng-đông, nhưng Tôn Khoa không nhận, nên Đoàn đã quyết dàng Đàm-diên-Khải làm chức ấy.

Việc Trương, Phùng

Trương-tác-Lâm và Phang-ngọc-Tường có thông điện đi các nơi nói cái tin đồn là Trương Phùng hai bên sắp khai chiến với nhau là một tin đồn sai.

Việc học-sinh phản đối

Bọn học-sinh ngày 15 mai lại định lập đại hội để tranh quyền ngôn luận và lập hội tự do và hết sức công kích Chương-sĩ Chiêu.

Các học hiệu lại mở học như thường.

1200 công-nhân Tàu ở Nhật bị đuổi

Mới đây có một bọn công nhân 1200 người sang làm thuê ở Thân-hộ bị chính-phủ Nhật hạ lệnh đuổi phải lập tức xuất cảnh. Chính-phủ Nhật làm việc này cũng là vì muốn cứu tế cái cơn nguy cấp của bọn công nhân thất nghiệp trong nước, nếu để cho bọn lao động Trung-hoa đã chịu khó khổ mà lại chịu làm rẻ công được vào nhiều thì công nhân trong nước tất là bị nguy khốn. Nên mới ba lệnh đuổi, còn sau này nếu công nhân Tàu muốn được ở Nhật làm ăn thì phải do quan nói-vụ đại thần cho phép mới được.

Giải đáp những điều pháp-luật

Nói về luật đại xá

Mấy tháng trước đây Nguyên lão nghị viện và Thứ-dân nghị viện ở Paris có ra một điều luật đại xá (amnistie) cho mấy thứ phạm tội phạm vào trước ngày 12 novembre 1924 tại nước Pháp nước tại các xứ bảo hộ và các xứ thuộc địa của Pháp. Nhân các bạn đọc báo nghe tin ấy có nhiều ông viết giấy hỏi đại xá là thế nào, những tội nào được đại xá và những việc xử tại các tòa Nam-án có được đại xá không, vậy bản báo tưởng nên tóm lược làm một bài để các ngài được rõ đại ý là thế nào.

Các tội được đại-xá ấy đã đăng cả ở *Quan-báo Đông-pháp* (Journal officiel de l'Indochine) ngày 14 mars 1925, nhưng vì dài quá cho nên không thể dịch đăng cả vào đây được, vậy chỉ xin nói sơ lược về cái luật đại xá của Pháp và của ta khác nhau thế nào cùng là cái niệu lược của luật đại xá ra làm sao.

Luật đại xá mà hai nghị viện bên Pháp vừa định ấy, không những thi hành ở bên Pháp mà thông dụng cho cả các xứ thuộc địa và xứ bảo hộ của nước Pháp nữa, song chỉ thông dụng cho các tòa Tây-án chứ *không can thiệp gì đến các tòa Nam-án*. Vì làm sao vậy?

Là vì ở Trung Bắc-kỳ, trừ các nhượng địa của Pháp không kể, phàm bao nhiêu quốc tịch Việt-Nam đều thuộc quyền các tòa Nam-án xử các tội Nam-án xử từ tội là phạm mệnh đức Đại-nam Hoàng đế cả, vậy thì chỉ Hoàng-đế mới có quyền hạ chỉ mà đại xá được thôi.

Luật đại xá này không phải là bây giờ mới có là một. Xem ngay bộ luật Gia-long (tức là Hoàng-Việt luật lệ) điều 15 và 16 cũng thấy nói đến.

Cứ như luật ấy thì đại xá có hai thứ: một thứ thường xá và một thứ phi-thường xá. Thường xá thì các trọng tội không được xá mà phi thường xá là những trọng tội mà trong xá thư không nói là thường xá được tha nhưng làm thời mới kể định tội danh để khoan tha, thì mới phi-thường tha cho mà thôi.

Luật đại-xá của Pháp là một điều luật chỉ y làm mất hẳn một hạng tội nào đi và không truy tố nữa, hoặc đã truy tố và kết án rồi thì xóa hẳn các án ấy đi. Như vậy thì những tội đã đã kết án rồi hoặc chưa kết án, hễ có luật đại xá ra là được xóa bỏ đi cả hình như là chưa có tội bao giờ: từ việc truy tố đến việc dựng án tự nhiên cũng bãi bỏ đi hết.

Đại xá là một cái luật chung, không phải là chỉ riêng về người nào mà chỉ riêng về một thứ một hạng tội đã phạm trong một thời-gian nào tùy theo trường-hợp nào thì luật sẽ định.

Cái quyền đại xá, ngày xưa thuộc về vua nước Pháp và từ năm 1848 đến giờ thuộc về tòa dựng pháp (nghĩa là Nguyên-lão và Thứ-dân nghị-viện). Điều thứ 3 trong Hiến pháp ngày 25 février 1875 rằng: « Quan Thống-lĩnh có quyền ân xá; *còn đại-xá thì chỉ có luật cho mới được* ».

Đại-xá có cái hiệu lực thế nào?

Cái án đã đã kết rồi cũng xóa bỏ đi hết và cái tội đã thành rồi, không những được xóa đi từ khi có luật đại-xá ra mà lại được xóa trở lui về trước nữa, hình như tội chưa có bao giờ: những người phải tội cấm cố mà đang phải giam thì được phóng thích ngay lập tức, có phải phạt tiền cũng không phải chịu nữa mà những người đã nộp rồi thì được hoàn lại; sau nữa những người đã được đại-xá mà sau có phạm tội nữa thì cái tội sau không phải kể là tái phạm.

Nhưng đại xá không làm thiệt hại đến quyền-lợi của người khác, nghĩa là người nào phạm một tội gì làm tổn-hại đến lợi quyền của người khác thì đã được đại xá cũng phải đền cho người bị tổn hại.

Luật đại-xá của ta với luật đại-xá của Pháp có một điều khác nhau là: Theo như luật Gia-long, nếu tội phạm vào trước khi có phụng-chỉ đại-xá, mà khi phụng-chỉ ra rồi, quan án mới biết, mới truy-tố thì người phạm tội ấy không được hưởng đại xá.

Luật Pháp xem ra có điều rộng-rãi hơn là những tội phạm từ trước khi có luật đại-xá mà quan tư-pháp chưa biết cũng được xóa bỏ đi.

Ph.-h. Lục

* * *

Bản báo có tiếp được của ông Bùi-huy-Tín bài sau này nói rõ về việc lấy đá mà bán báo đã đăng trong số báo ngày 12 Mai 1925:

Kính xin ông chủ báo *Trung Bắc tân-văn* làm ơn đăng mấy lời tôi hỏi lại người nào đã đăng trong mục « Giải đáp pháp-luật » của quí báo số 2444 ngày 11 và 12 Mai 1925 vừa rồi, về việc đá, vì tôi có một việc tương tự như vậy, nên tôi cũng ngạc nhiên mà hỏi lại cho biết, kẻo có điều dị nghị lắm điều tiếc chăng.

Năm ngoái tôi xin phép nhà-nước cho lấy 50 thước cubes đá tại núi Phụng-hoàng thuộc xã Khánh-tân và Sài-khê văn văn, phủ Quốc-oai, tỉnh Sơn-tây để làm việc công nhà-nước, thì việc ấy đã có giấy mực và sức cỉ o mấy xã sở tại biết rõ hoi, chứ không phải là việc mạo trá, mà việc đá ấy tôi giao cho ông Nguyễn-đình-Chính nghị-viên Sơn-tây và tên Đỗ-ranh-Thắng là cai đá ở chùa Trầm nhận làm khoán tôi nay cũng chưa đủ. Việc ấy tôi đã giao cho hai người ấy làm kr oán, mà đã phải giao tại bến tàu thủy Hanoi thành hẳn thì tôi mới nhận, chứ còn ở nơi làm thì tôi không biết.

Núi Phụng-hoàng là thuộc công-thổ của nhà nước, chỗ ấy chẳng những là một mình tôi được phép lấy 50 thước đá mà thôi, mà những các ông thầu đá ballast đã giải đường quan-lộ cũng xin phép lấy ở đấy cả, lại còn nhiều người không có phép mà cũng lấy ở đấy nhiều.

Nói cho đúng thì nói ấy là của công nhà-nước, những dân cận-tiếp cũng có quyền lợi lấy đá mà làm việc công dân và ai có phép nhà-nước cho thì cũng có quyền lấy cả, chứ không ai ngăn trở được.

Nhưng trừ ra những người được phép lấy đá nói ấy, thì phải thuê người làm trả tiền hẳn hỏi kỹ việc công hay việc tư, cũng không có quyền bắt dân làm không bao giờ được.

Và chẳng nhà-nước đã đặt ra cho dân có ngạch phu công-ích và tư-ích, chứ không có phu tạp dịch nào xưa nữa, mà nay lại nói người ấy bắt dân làm thì dân cho người ấy phu về ngạch nào, điều ấy tôi nghe không được minh bạch.

Vì tôi chính là người cũng có tên được phép lấy 50 thước đá, tuy lời vấn-đáp ở trong báo cũng không nói rõ là ai mà lấy đá về bạt nào, nhưng chuyện đó cũng có thể nghi là việc của tôi được, sự có điều dị nghị sai làm đến nhân-phẩm và tư-cách của tôi chăng.

Nên tôi dám phiền ngài nào đã vì có sự hiểu lầm mà đăng báo mục « Giải đáp pháp-luật » đó, thì làm ơn nói rõ cho tôi biết tên người nào làm đá lại xưng là con nhà quan công-sở nào, và đã đem giấy tờ gì mà bắt người làm không trả tiền công, nếu có phải người ấy mà thuộc về phần việc của tôi đã khoán cho họ mà họ làm điều gì đành vẫn để giáo-dục, chứ không nói đến cha biển, thì sao phụ-nhân lại trách người trưởng-thượng? Nghị-luận mập-mờ như thế, thì có khác gì khích-khuyến bọn quân-thoa, ngồi khoanh tay lại, mà đợi chồng quan-tử?

Vì cái lý-tưởng song-quọe kỳ khôi như thế ấy, nên ông N. X. T. mới đem lời bài-bác nặng-nề, ý ông là cốt

Tự do diễn đàn

Mấy lời cảm-tưởng tán-thành về bài xã thuyết của Bạm-Phương nữ-sử

Đăng trong số báo 2413 ngày 4 avril 1925

Tôi xưa nay chưa được nhịp hân-hạnh ra chốn diễn-đàn, nhưng mới đây đọc bài xã-thuyết của Bạm-Phương nữ-sử về cách giáo-dục phụ-nữ là vấn-đề tôi vẫn lưu-tâm, vừa lại tiếp đọc bài tự-do diễn-đàn của ông N. X. T. đăng trong số báo ngày 2 Mai 1925 cũng bàn về việc ấy, nên tôi dám viết bài này, trước là để ca-tụng cái nhiệt-thành của các bậc anh-hào, sau là để tỏ mối cảm-tình riêng với bọn quân-thoa, thường chút công chẳng nông.

Ý từ bài xã-thuyết của Bạm phu-nhân, ông N. X. T. đã lược kể rõ ràng bằn ro, tôi không cần phải lại làm chi; nay xin công luận rằng ngoài cái nhiệt-tâm của tác-giả thì cái hình-thức bài ấy chưa đến nỗi sơ sài, chỉ tiếc rằng cái lý-tưởng của phu-nhân phần nhiều hay trong-phần với lý-tưởng phu-nhân. Như trước phu nhân phân-nàn các bậc trưởng-thượng có con em cho đi học, thì chỉ phê-bình cho thấy, chớ chẳng chỉ chút chăm nom, nên con em rắc-nết hư-thân, rồi sau phu-nhân lại cả-quyết rằng « ở với cha hiền thì ít là đặng hền », mà « lấy chồng quân-tử thì không học giỏi không thành quân-tử » Nếu được như lời phu nhân đoán quyết thì chỉ một ông sống là cái cơ-quan cần nên giáo-dục đàn-bà, miễn được những « tấm chồng » quân-tử thì tự khắc đàn-bà vẹn cả « nam-tòng » « tử-đức » ! Mà đã vậy thì phu-nhân cần gì phải bàn đến vấn-đề giáo-dục, cần gì phải nói đến cha hiền? mà đã không nói đến cha hiền, thì sao phu-nhân lại trách người trưởng-thượng? Nghị-luận mập-mờ như thế, thì có khác gì khích-khuyến bọn quân-thoa, ngồi khoanh tay lại, mà đợi chồng quân-tử?

Vì cái lý-tưởng song-quọe kỳ khôi như thế ấy, nên ông N. X. T. mới đem lời bài-bác nặng-nề, ý ông là cốt

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 86-74

đề dìu phu-nhân vào con đường chính-đáng, rồi « trung-ngôn nghịch-nhĩ » đó thôi. Xem kỹ ra là ý ông « lành với bụt chớ chẳng lành với ma » ; ông lại có ý cống-hiến cho Đạm phu-nhân câu « thần-giáo giả tùng, ngôn-giáo giả tụng », chớ ông chẳng có ý mỉa mai chung cả bọn quần-thoa, vì rằng « người ba đấng của ba loài » báng đầu thằng trọc phải nể đầu ông-sư mới được. Huống ngày nay ai là người không dìu-dắt con em ở chốn khuê-phòng ra chốn công-trường nhờ ơn giáo-dục, ai là người không có vợ có dâu đã bỏ viết lông mèo mà lần qua viết sắt ? Đó chẳng qua là vì hai chữ « tùy-thời » mà cái khủng-hoảng thời kỳ ảnh-hưởng vào thế thái nhân-tình tưởng không mạnh như gió mưa đối với phong-vũ-biểu đâu. Mà có ảnh-hưởng chăng nữa thì phần nhiều đối với đường vật-chất mà thôi, chớ như nền tinh-thần mà tổ tiên ta để lại thì tưởng nhiều điều có lẽ bất dịch bất di.

Về vấn-đề nhân-cách nếu trừ những chuyện hãn-hữu đã biến vào xử xanh không kể, thì « con vua thì lại làm vua, con nhà thầy-chùa lại quét lá đa », tức là « trứng rồng thì nở ra rồng, đìu-đìu lại nở ra dòng đìu-đìu » ba mươi đời vẫn vậy. Nhưng tiếc rằng trong buổi tân-cựu giao-thời, cái trật-tự ngày xưa dường như khuynh-đảo cho đến nỗi « vàng lộn với thau », « ma đi với bụt », người vô gia-giáo lộn lạo với người gia-giáo. Tuy nhiên, dầu nhiều khi « ngáp phải ruồi », mà con thầy-chùa dẫu cách cây đa, không phải quét lá đa chăng nữa, nhưng phưởng-phất vẫn còn cái khí cục nòi giống thầy chùa, vì rằng dẫu bề ngoài đã phủi được, chớ cái cốt cách vẫn là cái cốt cách đã đào-tạo tại dưới bóng cây đa.

Cái « đạo-đức » hay là « vô đạo-đức » di truyền vẫn thế, cho nên con sâu làm rầu trách canh đi nữa, người tri-thức bất tất phải dùng đến kính hiển-vi, mới tiện bề phân biệt. Vậy chỉ còn những kẻ « ngu-phu ngu-phụ » mới « vơ đũa cả nắm », có ít mà xít nên nhiều, chủ ý để cho khoái chá lỗ miệng, lỗ tai mà thôi.

Sự đương nhiên là thế, mà nếu bỏ riêng cái cặn-xã-hội ra ngoài (mà cái ấy đời nào chẳng có), nếu gác riêng những kẻ quá tay những người vô-loại, mơ màng theo « bình-đẳng, tự-do » thì trong đám nữ-lưu nước ta ngày nay lại thiếu gì người biết bảo-tồn đức-nghiệp, biết duy-trì gia-phong, biết nuôi thân cho trọn nết thảo, biết thờ chồng cho vẹn tiết-trinh, có lẽ cái nhân-cách phụ-nữ đời nay có bề hoàn-toàn hơn xưa đó nữa, vì rằng bất luận nam giới hay là nữ-giới, trời vẫn đều cho một khối thiên-tư, trời vẫn cho « đều tính năm thường » mà có nhồi mài vun-quén cái thiên-tư ấy, cái ngũ-thường ấy, mới mong thấu-đáo và hết lòng với nghĩa-vụ. Vả lại một người phụ-nữ ngày nay, đã noi theo nền-nếp cũ, tuy ngoài mặt phải giữ hình-thức văn minh, mà trong lòng chan-chứa những tam-tòng tứ đức, thì há lại chịu thua gan Đề-Oanh Vương-Thị hay sao ?

Đem tấm má đào ra dầu mưa giãi nắng giữa chốn trần-ai « tân cựu-giao thời » này, mà giữ được tiếng « thanh tơ nhỏ chỉ » mới là tài là quí, chớ ngồi chịu tù chịu hãm ở nơi trướng rủ màn che mà « tưởng đông ong bướm đi về mặc ai » thì tưởng cũng chẳng khó khăn gì cho lắm ; Nhưng vô cổ bất thành kim, « soi gương mới sửa đai cân, học xưa mới biết phải chăng việc đời », tôi chẳng dám toan đem những người phụ-nữ quí báu ngày nay, mà đè kè lên trên những tấm-gương không bụi, không mờ, của bà họ Vương đã chép biên thuở trước. Song dẫu tôi so-sánh thế nào mặc ý, người xưa làm được nên hay thì người nay cũng làm được nên hay, chớ không phải là người xưa vậy mà người nay chẳng vậy ; đã là đạo-đức thì là đạo-đức ; dẫu có, hoặc vì thời gian, hoặc vì địa-xứ, mà khác nhau về cái hình-thức bề ngoài, nhưng rút cục lại chẳng qua là « cùng nước khác vỏ » cái cốt-tử bề trong, vẫn ngào ngạt thơm tho như một.

* * *

Ấy cái cảm-tình thành-thực của tôi đối với bọn phụ-nữ ngày nay là thế, ước ao rằng Đạm phu-nhân cũng bình tĩnh mà thấu-đáo cho. Sau nữa xin Đạm-phu-nhân tế-nhận cho rằng đại-phàm những nhà thi-lễ đã biết theo gió phất cờ, mà cho con em đi học, chẳng phải là không lo bước tiền-đồ cho con em, hay là chẳng phải không chăm-nom tính nết con em như lời Phu-nhân cả quyết. Còn như về vấn-đề giáo-dục phụ-nữ thì mạnh nhờ về phúc-ấm của gia-tiên để lại chớ chẳng phải xôi-kinh nấu-sử trong chín mươi năm ở chốn công trường, mà đã thành thân. Vậy tôi những người thông tuệ khác thường, bất-tất phải đợi nhiều lời mới phấn-khởi lòng gìn vàng giữ ngọc, còn đem những ý-vị cao xa của tiên-thánh tiên hiền mà nhét vào tai những người không sao hiểu nổi, thì khác gì đem « đàn-cầm mà gảy tai trâu » như lời ông N. X. T. đã nói.

Vu-Hương (Hà-tịnh)

HÀI ĐÀM

Nước bọt dính

Một bác nhà quê *lù-khù* ra chơi Hà-nội, một hôm rạo bước đến nhà giây-thép chính ở bờ hồ, thấy bao nhiêu người mua tem và phong-bì bỏ thư-từ mà người nào người ấy chỉ đưa qua cái lưỡi vào cái tem và vào cái phong bì là dán chặt lại được ; bác nhà quê thấy thế nghĩ thầm :

« Quái ! mình ở nhà quê lấy bao nhiêu cơm mới dán được cái phong-bì hay cái tem, thế mà ở đây chỉ thấy họ đưa cái lưỡi là dán chặt ngay. Gớm nước bọt người Hà-nội dính nhỉ ? »

Cuồng sỹ.

THI BẰNG SƠ-HỌC

Muốn thi bằng Sơ-học Yếu-lược, tất phải luyện-tập quốc-văn ; mà muốn luyện-tập quốc-văn thì không gì bằng đọc « Chuyện Giải-trí ».

Đã ra đến tập thứ VI

VĂN UYỂN

Vịnh Thúy-Kiều

Đàn chen tiếng sóng bến Tiền-đường,
Văng-vẳng năm cung giọng nhớ thương.
Cái bước lưu-ly đành phận thiếp.
Một lời minh-thệ phụ lòng chàng.
Treo gương trinh-hiếu pho tài-nữ,
Để khúc phong lưu tập đoạn-trường.
Mang nặng mối tình còn chưa trả,
Dạ đài mong gặp khách Liêu-dương.

Hoàng-Khôi

Vợ khuyên chồng đi học

Hạn vần : lò, mò, lo, cho, trò

Giàu khó trời trên đã định lò,
Khuyên chàng sáng học chớ đeo mò.
Phong-vân như muốn thân danh rạng,
Đăng hỏa từ đây phận sự lo.
Trăm hốt đã hay nhờ đất sẵn,
Long-vân gặp hội vẫn trời cho
Trên đường sang trọng ai hơn nữa,
Đỡn tiếng ông quan dám gọi trò ?

Hoàng-như Bích.

Nhớ bạn Yên-báy

Nhớ bạn tâm-giao trước của mình,
Vắng xa càng nhớ dạ đinh-ninh.
Tiếu-đàm biết lấy ai tri-kỷ ?
Sơn-thủy thà vui cảnh hữu-tình.
Mặt ngọc lồng gương chừng nước biếc,
Lời vàng ứng tiếng hẳn non xanh.
Càng ngày càng vắng càng thêm nhớ !
Nhớ bạn tâm-giao trước của mình.

Hữu-chân, Lê-Roãn.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 27 độ
15 giờ 29 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		15	00
— nhì,	—	14	40
— ba,	—	13	80
Thóc hạng nhất,	—	8	60
Bắp ngô —	—	10	15

Giá bạc. — Kể từ ngày 22 Mai 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **10 f. 90.**

Thị giá quốc trái. — Ngày 20 Mai 1925 : 44 80. — 54,35 — 46 25 — 45,60. — 67,50.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* mang thư sang Hong-kong, đường Pakhoi, Hoi-hao và Fort-Bayard đến ngày chủ nhật 24 Mai hồi 15 giờ ở Haiphong sẽ khởi hành.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 6 giờ 20 sáng chủ nhật.

Tàu *Gouverneur Général Roume* mang thư sang Pháp, sẽ ở Haiphong đi Tourane, Qui-nhơn và Saigon ngày thứ hai 25 Mai hồi 14 giờ.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 25 Mai, chuyến xe-lửa 6 giờ 20.

Tin đường sá. — Công việc làm cái cầu gỗ ở km. 13 + 200 đường Lục-yên đi Đông-lạng đã làm xong từ ngày 16 vừa rồi. Xe cộ nay có thể đi đường ấy được.

Học-bổng cấp cho các nam-nữ học-sinh ta sang Pháp. — Cái số học-bổng trích vào sổ dự-toán Đông-pháp cấp cho các nam-nữ học-sinh bản xứ để theo học tại nước Pháp trong năm 1925 định là sáu số và mỗi số định là 8 400 *francs*.

Thi bằng tú tài bản xứ. — Sáng hôm nay hồi 9 giờ rưỡi đã bắt đầu thi vấn đáp. Số thí-sinh được vào kỳ ấy tất cả là mười hai người là :

MM. Trần-lam Bảo, Phạm-học-Hải, Đàm-quang-Hân, Félix Lavergne, Trần-v-Long, Hoàng-v-Mai, Vũ-văn-Tinh, Nguyễn-hữu-Trí, Trương-quang-Trọng, Ngô-trác-Quan, Trần-thiên-Tỵ, Vũ-ngọc-Văn.

Cuộc thi ngựa. — Đến chủ-nhật 24 mai này, hồi 2 giờ rưỡi, hội thi ngựa Hanoi sẽ mở một cuộc thi phụ thứ hai về vụ 1924 — 1925, có quan Toàn-quyền cũng các quan Đại-biểu các xứ về Hanoi dự Hội-đồng chính-phủ đến chứng kiến, nên các giải đều đặt tên theo các xứ trong Đông-pháp. Thật là một cuộc vui nhất trong vụ thi-ngựa năm nay. Xin cứ xem chương-trình sau này thì rõ :

Giải Cao-mên chạy 1.200 m

Tên chuồng ngựa	Tên ngựa
Ng-v-Nhân	Quo-vadis
Ng-huy-Hợi	Radio
—	Usurpateur
Bleue	Na-cham
Blanche	Esbrouf
—	Cordelia

Giải Nam-kỳ chạy 1.100 m.

Long-Quang	Extravagant
Ng-huy-Hợi	Guercœur
Bleue	Emporté
Blanche	Embry
—	Borrégo
Casabianca	Fleur d'ajonc
—	Paquerette

Giải Ai-lao chạy 1 600 m

Y...	Le vétéran
L. x. Nhân	Isard
Bleue	Verdun
Blanche	Brise cœur
—	Zaza
—	Baïonnette
Solaire	Ronsky
Cacabianca	Vindicta

Giải Trung-kỳ chạy 2.500 m.

Ng-huy-Hợi	Sans souci
—	Le Prélude
D. K. Long	Faot
Blanche	Dictateur
—	Chatouille
J. M. D	Chevami
Cửa cấm	Ajax
—	Coco

Giải Hội đồng chính-phủ chạy 2.800 m

A. Kam	Eclipse
Blanche	Destrier
—	Abeille
Solaire	Surprise
Casabianca	Etincelle
	Victoire II

Giải Bắc-kỳ chạy 1 2 0 m.

Tạ-duy-Tư	Sidi
Ng-huy-Hợi	Rigodin
—	Fol Amour
A Kam	Le Bon
Lê-đ.-Tiến	Long mã
Blanche	Chatouille
Ng-văn-Thu	Massine

Ngạch Học-chính. — M. Đặng-quốc-Chung, nguyên giáo học hạng bảy nay được phục chức và bổ giáo-học hàng tỉnh.

M. Nguyễn-Phôi, có bằng Sơ-học Pháp Việt, được bổ làm phụ-tá trong ngạch Học chính, lương mỗi tháng 15 đồng.

Cải-chính. — Bài nói về trường đua xe-đạp lại mới có hai tay giỏi xuất-hiện đăng trong số báo ngày 20 mai về dòng thứ 16 có in sót mấy chữ, nay xin cải-chính cho đúng là : M. Grimal, đã chiếm giải thứ nhì trong cuộc « Amateurs » và giải thứ tám trong cuộc vô-địch năm nay.

Ngạch thừa-phái. — M. Phạm-trọng-Đẩm, thừa phái hạng tư phủ Khoái-châu (Hưng-yên), nay đổi đi tòng sự tại dinh quan Tuần-phủ Hưng-yên thay M. Vũ-tá-Cán đổi về Khoái-châu.

Ngạch tuần cảnh. — M. Ng-văn-Quí, lính cảnh-sát tập sự, bị bãi dịch.

Trộm. — Ng-thị-Cả, 36 tuổi, ở số nhà 4 phố hàng Buồm, trình rằng mất trộm đồ đạc đáng giá 35 đồng.

Chết đường. — Hồi 6 giờ 50 chiều hôm 20 Mai một người đàn bà Nguyễn-thị-Chu 29 tuổi quán làng Nghĩa-Trương, huyện Duy-Tiên (Hà-nam) cố trình sở Cẩm rằng trong khi lên Hanoi đứa con mới được 7 ngày chết ở dọc đường. Khám trong mình không có thương tích gì khả nghi, nên sở Cẩm đã cho mang vào nhà xác.

TẠI SAU NHÀ BÁO
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN
Phố hàng Bông Hanoi

CÓ BÁN

Củi thực khô !
Cân rõ đủ !
Xe đến tận nhà !
BÁN HẠ HƠN MỌI NƠI

NHÀ ĐẺ CẨN THẬN
51, Phố Mã-Mây, Hanoi

BÁN ĐẤT, BÁN NHÀ

1. — Bán mười lô đất ở ngã-tư Trung-hiền, Bạch-mai, gần đường xe điện. Mỗi lô ước chừng một trăm thước vuông : 4 thước mặt ra đường cái, chừng 25 thước ăn sâu vào.

2. — Bán một cái nhà, ở đường Bạch-mai số nhà 11, B×B, trên mái nhà để hai chữ nho Phát-lộc, tất cả nhà đất ước chừng 280 thước vuông.

Hỏi tại :
1. — Số nhà 93, phố hàng Bông.
2. — Số nhà 11, B×B đường Bạch-mai.

TỐI HÔM NAY
KOENIGSMARK
chiếu tại rạp
Cinéma Palace
HANOI

HIỆU BÀO-CHẾ :
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) ở đây

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man
Có phòng khám bệnh tại phố hàng Gió số 33 Hanoi

MUỐN BÁN :
Xe ô-tô « Peugot » 14/32 mã-lực, sáu chỗ ngồi, 4 máy. Mới mua năm 1922, hiện nay chạy còn tốt lắm ; sức xe rất khỏe, khung xe rất dài có thể chữa làm xe vận-tải thì thực tốt.
Hỏi tại bản-quán.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU GAN-CÁ-VIÊN
(*Capsules huile de foie de morue*)
Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ : 0$90
[illegible]
[illegible]

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thượng thơ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Sus, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập, Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh liệu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 15 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1$50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 22, giây nói số 286

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố mới đã họp kỳ thường-lệ tối thứ tư 20 Mai : hồi 8 giờ 45 là lần thứ nhất tại phòng hội-đồng tòa Đốc-lý, quan quyền Đốc-lý Paquin chủ-tọa, M. Virgitti, thư-ký. Đến dự hội-đồng có MM. Forest, Fieschi, Fauvel, Coupard, Girodolle, Godelu, Caron, Chenu, Vernet, Feutrier, Vũ-văn-Thanh, Trịnh-quí Khang, Lê-v-Thược tức Nam-Sinh, và Ng-ngọc-Phong tức Sĩ-kỳ.

M. Porchet hiện ở bên Pháp có giấy cáo.

Đúng 9 giờ M. Paquin đứng lên đọc một bài diễn-văn khai hội-đồng, rồi M. Feutrier làm thư-ký và bầu hai chức phó Đốc-lý thứ nhất và thứ nhì. M Paquin được 14 phiếu cử làm

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 196

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hoàng-văn-bính lắc đầu mà nói rằng :

— Phong thư này vị-tất đã thật.

Sái-cửu tri-phủ nói :

— Đại-huynh nghĩ lầm ! Bức thư này chính là thủ-bút của thân-phụ tôi, sao lại bảo rằng không thật.

Hoàng-văn-bính nói :

— Xin đại-nhân cho tôi được biết rằng những gia-thư của quan thái-sư đi lại xưa nay vẫn dùng thứ ấn-tín này phải không ?

Sái-cửu tri-phủ nói :

— Gia-thư mọi lần không dùng thứ ấn-tín này, nhưng tôi chắc rằng trong khi thân-phụ tôi viết thư, sẵn có hộp dấu ở bên cạnh thì nhân tiện đóng vào cái phong bì này.

Hoàng văn bính nói :

— Xin đại-nhân chớ trách tôi là một người hay nói. Phong thư này chính là đại-nhân bị người ta lừa dối. Hiện nay bốn lối tự-thể của *Tô, Hoàng, Mễ, Sái* đang thịnh-hành ở trong thiên-hạ thì ai là người không học được lối viết của quan thái-sư. Đến như con dấu này là thứ ấn-tín trong khi quan thái-sư còn làm hàn-lâm-học-sĩ. Dấu đóng ở những tờ pháp-thiếp văn-tự, có nhiều người trông thấy. Nay ngài đã làm đến thừa-tướng, khi nào chịu dùng thứ ấn-tín trong khi còn làm hàn-lâm. Vả cha gửi thư cho con thì ấn-tín có chữ húy, tất không dùng đến. Quan thái-sư vốn là bậc cao-minh nhất thiên-hạ, quyết không vội-vàng lầm lẫn như trẻ bao giờ. Đại-nhân không tin lời tôi nói, xin hãy hỏi vặn cái người mang thư xem có biết ai ở trong tướng-phủ không ? Nếu nói không trúng thì tức là phong thư giả. Đại-nhân chớ trách tôi là người hay nói, chỉ vì đại-nhân đã có lòng quá yêu, cho nên tôi mới dám nói liều như thế.

Sái-cửu tri-phủ nói :

Việc này không khó ! Cái người mang thư ấy xưa nay chưa từng đi đến *Đông kinh* bao giờ, nếu tôi hỏi vặn thì thực giả thế nào, sẽ phải biết được rõ-ràng.

Sái cửu tri-phủ để *Hoàng văn-bính* ngồi ở phía sau bình-phong, rồi truyền gọi *Đái-tôn* vào, nói có việc cần. Bọn công sai vâng mệnh đi khắp mọi nơi để tìm *Đái-tôn*.

Lại nói chuyện *Đái-tôn* khi trở về *Giang-châu*, rẽ vào trong ngục thăm *Tống-giang*, sẽ ghé tai kể hết mọi việc. *Tống-giang* ngẫm-nghĩ mừng thầm. Ngày hôm sau, có người mời *Đái-tôn* đi uống rượu ở nơi tửu-điếm. Trong khi đang uống rượu, bỗng thấy bọn công-sai đến tìm.

Đái-tôn vào hầu, *Sái-cửu* tri-phủ hỏi rằng :

— Vừa rồi nhà ngươi có công khó-nhọc, vì ta tiến Kinh, thật đã được việc, mà ta chưa từng trọng thưởng cho nhà ngươi.

Đái-tôn bẩm rằng :

— Chúng tôi vốn là môn-hạ xưa nay, đại-nhân đã ủy cho việc gì, khi nào còn dám trễ biếng.

Sái-cửu tri phủ nói :

Trong mấy ngày nay, ta bận nhiều việc, chưa kịp hỏi chuyện kỹ. Vậy thì khi nhà ngươi tới Kinh, do cửa nào đi vào.

Đái-tôn nói :

— Khi chúng tôi tới nơi thì trời đã nhá nhem tối cho nên trong khi bước vào cửa thành cũng không biết nhận đó là cửa gì.

Sái-cửu tri-phủ lại nói :

— Khi đến tướng-phủ thì ngoài cửa ai tiếp nhà ngươi và để nhà ngươi ngủ ở chỗ nào ?

Đái-tôn nói :

— Chúng tôi đến trước tướng-phủ, tìm được một người thủ-môn, nhờ độ phong thư vào, một lúc thấy người thủ môn ấy ra, nhận lấy tín-lung và bảo tôi ra nhà trọ mà nghỉ. Canh năm sáng hôm sau, tôi lại đến chực ở trước cửa tướng-phủ thì người thủ-môn ấy trao cho tôi phong thư trả lời. Tôi sợ sai mất nhật-kỳ, khi nào còn dám hỏi kỹ, vội vàng lại thẳng một mạch về đây.

Sái-cửu tri-phủ lại hỏi rằng :

Nhà ngươi trông thấy người thủ-môn ở tướng-phủ ta nhiêu tuổi hay ít ? Người đen hay trắng, hoặc béo gầy cao thấp thế nào ? Người ấy có râu hay là không râu ?

Đái-tôn nói :

— Khi chúng tôi đến tướng-phủ thì trời đã tối lắm. Sáng hôm sau đến chực, lại đang vào hồi canh năm, trời chưa sáng rõ, cho nên trông không được kỹ. Nhưng tôi còn nhớ rằng hình như người cũng vừa khoảng, không lấy gì làm cao lớn. Và cũng hơi lún-phún râu.

Sái cửu tri-phủ nổi giận, quát lên một tiếng thật to mà rằng :

Cặng ngọc nó ra cho ta.

Quân-sĩ hai bên vâng lệnh chạy ra, tức thì cặng ngọc *Đái-tôn* ở giữa sân.

Đái-tôn kêu rằng :

— Chúng tôi quả là vô-tội !

Sái-cửu tri-phủ quát mắng rằng :

— Mày là một đứa đáng tội chết. Người giữ cửa họ *Vương* ở tướng-phủ ta tuổi già, chết đã mấy năm nay, bây giờ đến con người ấy giữ cửa. Có sao mày lại nói là người ấy đã có râu. Vả người giữ cửa không được phép vào nhà trong, phàm các thư-tín đi lại, tất phải do *Trương* cán-biện trao cho *Lý* đô-quản, rồi mới đệ tới nơi. Bây giờ thu nhận lễ-vật hoặc viết thư trả lời, ít ra cũng phải chầu-chực trong ba ngày. Huống chi hai cái tín-lung của ta như thế, chẳng lẽ lại không một người tâm-phúc nào ra hỏi-han mấy câu mà cứ thu nhận hay sao ! Hôm trước ta vội-vàng sơ ý, bị mày lừa dối, bây giờ mày phải thú thật là phong thư này tự đâu mà đem về đây.

Đái-tôn nói :

— Thật quả chúng tôi vội-vàng, muốn đi cho mau, vậy nên không kịp xét kỹ.

Sái-cửu tri-phủ quát mắng rằng :

— Mày chớ nói càn ! Mày đã có gan làm giặc thì không đánh khi nào mày có chịu xưng. Quân bay ! Gia sức mà đánh cho đau.

Quân-sĩ xưa nay đều có lòng yêu-mến *Đái tôn*, nhưng vì sợ lệnh quan phủ, cũng phải gia sức đánh. *Đái-tôn* bị đánh, máu dây thịt nát, bất-đắc dĩ mới đành chịu thú nhận là phong thư giả.

Sái-cửu tri-phủ nói :

— Phong-thư giả ấy, mày lấy ở đâu ?

Đái-tôn nói :

— Chúng tôi đi qua *Lương-sơn-bạc* có một bọn lâu-la kéo ra, bắt trói chúng tôi đem vào trong núi, toan moi gan mổ ruột. Chúng khám trong mình tôi, lấy được phong thư ra xem và cướp mất cả hai cái tín-lung. Tôi biết tà khó lòng được về, thân này đành chết ở trong núi kia, may sao chúng lại viết thư, bảo tôi đem về, nhờ đó mà tôi mới thoát thân vậy. Khi về tới đây, tôi vì sợ quở-trách mà trót nói dối.

Sái-cửu tri-phủ nói :

— Mày nói dẫu có lẽ phải, nhưng vẫn còn nói dối. Quả nhiên là mày thông đồng với đảng giặc ở *Lương-sơn-bạc*, bày mưu lập kế để cướp của đồ châu báu của ta. Đầu đuôi thế nào, mày phải thú cho thật.

Nói xong, lại truyền cho quân-sĩ khảo-đả, *Đái tôn* dẫu bị khảo-đả, nhưng nhất định không chịu thú nhận là có thông-đồng với đảng giặc ở *Lương sơn-bạc*. *Sái-cửu* tri-phủ lại truyền quân-sĩ khảo-đả một hồi nữa, nhưng thấy *Đái-tôn* vẫn cứ một mực trước sao sau vậy, liền phán bảo rằng :

— Thôi, bất-tất phải tra hỏi nữa ! Cứ lấy một cái gông lớn gông cổ nó lại mà giam vào trong ngục.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiểu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKIDIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho thiên-hạ và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Rượu này đã kê cứu theo thủy thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ giá, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền 54

HANOI

Xin coi tiếp theo ở trang thứ tư (4 báo này).

Hiệu kim-hoàn

昌 進

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chủ-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chữ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đúng tuổi. Các ngài chiếu-cố lại sẽ rõ, xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

茂 MAO-SENG 盛

91, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 268

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có đủng, xin mời ghé cửa.

MAO-TSENG kính cáo.

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-khóa Khải-định thứ ba, tôn Một-cần phụng lời chiếu phê rằng:

Chiếm nay đại được phòng cấu MORTÉS qui-công, có nhất nên một thứ rượu bổ để thông ngực dưng quá rất hay, đáng nên gia thưởng, truyền bảo phải thị gấp cho qui được phòng chế-tạng để lưu hành-giả.

Khâm thử.

MỘT CÂU HỎI:

Sách phát phần thưởng cho các cậu học-trò kỳ cuối năm sắp tới nơi này, có nên dùng Song phượng kỳ duyên (sự tích Chiêu quân cống hồ, in lần thứ ba), Tái-sinh-duyên và Tục Tái-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-quân nữ-sĩ) không?

Hay là nên dùng Chuyện giải-trí là một thứ sách soạn riêng cho trẻ con đọc. Hiện đã ra đến lập thứ VI??

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 22 Mai 1925

CHU MÃI THẦN

Tích này có vai đào lẳng, kép thương, Tuần-ty, vợ Huế, nhiều điệu hát hay cắt toàn vai dịch đáng ra dòng trò. Vui nhất là chỗ đánh ghen.

Tối thứ bảy 23 Mai 1925

NGŨ LINH GIẢNG THẾ

(Hồi thứ I)

Bản-hội tiếp được nhiều thư của các quý-khách gửi lại báo-diễn lại tích hát mới này vào tối thứ bảy, vậy bản hội xin lĩnh ý để các ngài được hài lòng. Tích hát này có cả cảnh «Đánh-du» sửa soạn rất là công phu lắm. Có tám bài du mỗi bài một giọng khác nhau. Lại có cảnh «Múa từ linh». Khi các chư tiên cưỡi ngũ linh lên châu Thượng-đế thì hát năm bài hát mới, mỗi bài một giọng khác nhau.

Lần này bản-hội đã sửa lại chương-trình để hát toàn các giọng hát chèo. Xin các quý-khách hạ cố đến xem đông cho và xin đến sớm cho vì đúng tám giờ tối thì khai diễn. Có bán vé trước từ tối thứ sáu.

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở *Quảng-đông* bên Tàu, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở *Vĩnh-yên*, chọn các thứ trà đầu xuân thượng-hảo-hạng lại trên ngọn núi cao như liên-tâm, ô-long và thấy tiên, vân vân, dùng cách hóa-học điều chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cành, gọi là «SONG HỈ CHÍNH-THÁI DANH-TRÀ» cũng được nhiều quí-khách hoan nghênh. Nay xin đem những đến riêng của trà VINH-MẬU đăng báo, để quí-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi điểm bán trà VINH-MẬU:

Nam-định: phố Khách, số 144.

Hà-nội: phố Hàng-ngang, số 25.

Hải-dương: phố Khách, số 14.

Vinh Mậu trà hiệu cẩn bạch

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người. bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống:

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhầm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

HƯNG-YÊN

Một nhà từ thiện. — Bản quán tiếp được bài sau này:

Năm ngoái đê Phi-liệt vỡ, tỉnh Hưng-yên ta bị lụt, vụ lúa mùa mất hết cả, không còn được một hạt thóc nào, dân tình đói khát khổ sở đã nhờ hội lạc-quyên khuyên giáo được một món tiền khá to cấp phát cho dân nghèo may được sáo thu. Nhà-nước lại cho vay hai vạn rưỡi đồng bạc để giúp những kẻ có trâu bò bị nước lụt mà chết mất, để mua trâu bò khác cày cấy. Nhưng bắt đầu từ tuần tháng ba đến bảy giờ, tự nhà giàu cho đến nhà nghèo, trước có trừ lịch được ít thóc gạo ngô khoai nào thì đã ăn hết mất cả, cho nên đói khát nheo nhóc. Có một hôm hai ông bà Hưng-ký là chủ lò gạch Yên-viên xuống chơi tỉnh Hưng-yên, trông thấy nhiều người đói khát, chỉ còn cái da bọc lấy cái xương, phút đem lòng từ thiện cho dân tỉnh Hưng-yên 500 tạ tây gạo (đáng giá 600) đồng để phát chẩn cao dán, thì đã bắt đầu phát từ hôm 6 mai tại tỉnh lỵ cho đến hôm 14 mai, 10 ngày hơn 2 vạn người đến lĩnh chẩn. Nay hiện đương phát chẩn ở các phủ, huyện nơi nào cũng có đến hơn một vạn người đến lĩnh chẩn, mỗi người lĩnh được mỗi ngày có 3 lạng tây gạo, nhưng một miếng khi nói bằng một gói khi no, cùng-dân tỉnh Hưng yên nhờ được số gạo ấy mà được đỡ đói, để đợi cho đến lúc gặt được lúa chiêm.

Kem thay tấm lòng từ thiện của ông bà Hưng-ký bỏ ra một lúc những 6000 đồng bạc mà làm phúc như thế thật là quí hóa, thưởng quả phúc nào cũng không bằng quả phúc này.

T. lai cảo.

THÁI-BÌNH

Không tham của bất được. — Mới đây có một người qua làng Long-bối thuộc phủ Tiền-nima có đánh rơi một cái túi, trong có tiền, khi về chợ Đông nghỉ mát uống nước trở tài trả tiền mới biết rằng mất, vội vàng trở lại tìm sau nghe lũng trẻ khảo nhau mới biết. M. Quan ở làng Long bối bắt được, bèn hỏi thăm lại hỏi xin. Khi người ấy nói đúng số tiền và hỏi cái túi hình dáng thế nào, người mất của nói đúng thì lập tức trả lại ngay, vẫn đủ số tiền là 45$55. Người mất của đưa ra 3 cái giấy 5$ để tạ, nhưng người ấy nhất định không nhận. Người này nhà nghèo túng mà lại không tham của phi nghĩa thực đáng khen thay.

Nguyễn-H.-Tài lai cảo.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Sao lắm sở ô-tô vận tải thế? — Trước kia ở Vinh chỉ có vài ba nhà cho xe ô-tô chạy đi các nơi, sau rồi xuất hiện thêm năm ba nhà nữa, đến nay thành ra tới ngoại mười nhà, toàn những tay chuyên môn cầm lái xe xuất thân, mỗi tay mua một vài cái xe cũ cho chạy nhung-nhăng. Nhưng hành-khách ta cũng nên mừng rằng họ có vì lợi mà ganh đua thì mới chịu chiều chuộng hành-khách một đôi chút, kẻo đã nhiều lần bị con ta thường vẫn phải ta-thán về cách bạc-đãi của họ vậy.

(Xem trang thứ tư).

VÌ ĐÂU NÊN NỖI

Tiểu-thuyết mới

CỦA ÔNG CHÚC-NHÂN SOẠN

Giá: 0$12

Bán buôn tại:

HƯNG-PHÚ-ĐƯỜNG

221, Hàng Bông, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

Rượu bạc hà Ricqlès	Một lọ:	6 fr. 25
Kọe Pascall, đủ các thứ hoa quả	Một lọ:	6 fr. 50
Kem bạt số Ardèche	Một hộp:	4 fr. 00
Dầu ô li hạng tốt Guiot	Một lít:	20 fr. 00
Anis Pernod 40°	Một lít:	16 fr. 50
Damiani, rượu nho Cáp Corse au quinquina	Một lít:	12 fr. 50
Nước chanh Royal Vichy	Một nửa chai:	2 fr. 25
Cassis Fournier	Một lít:	15 fr. 00
Rượu Rom Phénix	Một lít:	16 fr. 00

BOITE POSTALE N° 49

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc: các thứ một đủ thực và giá, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC 84, phố Tràng-tiền Hanoi.

TIN TRUNG-HOA

Ngày..... tháng..... trà-thị ở Vũ-di-sơn có lai-điện như sau này:

Năm nay về thứ thượng-đẳng hương trà bản không có mấy là vì hiệu Sâm-Mậu đã giao tiền trước, định giá mua cả rồi, cho nên năm nay ở trà-lrị chỉ phần-nhiều bán những thứ nhì-đẳng trà.

Các ngài muốn biết thượng-đẳng hương-trà mỹ-vị, xin đến số 59, phố Hàng Ngang, Hanoi

NHÀ BÁO-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường Mẫu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Uroformine

Giá 1$80 một hộp

CAO-BẠCH

Hiệu TỰ-ĐƯỜNG, ở đường Bờ-sông, gần Cầu-sắt, số nhà 98 (Quai Clémenceau) Hanoi.

Cho thuê xe ô-tô, chữa và làm bộ ngồi cùng sơn lại, giá tính phải chăng. Lại có xe-lớn chở hành-khách đi Sơn-tây, Trung-hà.

Những giờ xe chạy như sau này:

Hà-nội đi Sơn-tây:	buổi sáng	6 giờ rưỡi,	đến Sơn-tây	8 giờ rưỡi
»	»	chừa 12 »	»	2 »
»	»	chiều 3 »	»	5 »
Sơn-tây về Hà-nội:	buổi sáng	6 giờ 15,	đến Hà-nội	8 giờ 15
»	»	10 »	»	12 »
»	»	chiều 2 »	»	4 »
Sơn-tây đi Trung-hà:	buổi sáng	7 giờ,	đến Trung-hà	8 giờ
»	»	10 » rưỡi,	»	11 » rưỡi
Trung-hà về Sơn-tây:	buổi sáng	9 giờ,	đến Sơn-tây	10 giờ
»	»	chừa 12 »	»	1 »

Xe đi rất chắc-chắn, không có điều gì trở-ngại, chỗ ngồi rộng-rãi.

Chủ-nhân: VŨ-TỰ-ĐƯỜNG cẩn-bạch.

CẦN CÁO

Công ty Mao-Canh chúng tôi ở Cao-bằng có nhời kính-cáo để các quý-khách biết cho rằng: Từ ngày mồng một tháng sáu tây này là 1er Juin 1925 giờ đi, bản-ty có xe ô tô chở thuê hành khách từ Long-Tcheou (đất Tàu) đến Đồng-đăng — mỗi ngày có một chuyến ô-tô chở đi, chở về.

Xe chạy từ Long-Tcheou: 7 giờ sáng đến Đồng-đăng: 10 giờ sáng.
Chạy từ Đồng-đăng: 2 giờ chiều đến Long-Tchéou: 5 giờ chiều.

GIÁ TIỀN:

Từ Đồng-đăng sang Long-châu mỗi người 3$80, được trừ 5 cân ba-ga không mất tiền, nếu ba-ga nặng quá 5 cân, thì cứ số nặng hơn mỗi cân tính bốn xu (0$04 le kilo).

CHO THUÊ CẢ CÁI XE Ô-TÔ CÓ BỐN CHỖ:

1° Từ Long-châu về Đồng-đăng giá 18$00.
2° Từ Lạng-sơn đi Long-châu giá 22.00.
3° Từ Long-châu đến Na-sầm giá 23.00.

LÒ SỨ HAIPHONG

Rút xuống 250 đồng

Từ khi Công-ty lò sứ Haiphong của tôi gọi cổ-phần đến nay, được đồng-bào ta hoan-nghênh lắm. Các nhà nhiệt-thành với cái tiền-đồ công nghệ nước nhà; đem cật tài lực ra mà giúp đỡ và vào cổ phần đã đông lắm, song cũng còn nghỉ mồm vào, nhưng mà vì thấy số mỗi cổ phần định là 1.000$ thì nhiều quá, nên có bạn với tôi. Tôi đã suy nghĩ cẩn nhắc, những điều ấy, lấy làm phải lắm và là một cái ý kiến thích hợp với cái trình-độ gọi vốn của hội ta ngày nay lắm. Vậy trước kia định gọi vốn là 20 vạn bạc, chia ra làm 200 cổ-phần, mỗi cổ-phần là 1.000$ thì nay tôi định lại như sau này:

Gọi vốn là 20 vạn bạc, chia ra làm 800 cổ phần, mỗi cổ-phần là 250$

Còn như hạn nội tai này đôi làm lô năm, nghĩa là cứ con đứng 25 năm thì bấy giờ hoặc hội có muốn để lại hay là giải-tán, hay là cổ-đông nào có muốn rút cổ-phần ra mới được theo như lệ thường sau, mà nếu đến hạn ấy, hội còn muốn họp cổ-phần sau nữa, thì bấy giờ lại phải lập nội lệnh một hạn mới chạc.

Có một điều nhiều người hiểu lầm trước thấy nói hạn hội là 50 năm, thì tưởng rằng cứ 50 năm thôi mới tính toán chia lãi. Song không phải, thế là hội thì hàng giờ cũng phải có mỗi cuối năm có tính lãi một lần.

Nhân-tiện tương nên nói thêm để các ngài rõ. Sự thêm-thuớt như vậy tôi cũng lấy làm phải lắm. Vì như tôi thì cũng là số hợp-tách cho số nhiều người nhiệt-thành với công-nghệ nước nhà có thể vào phần được.

Nguyễn-văn-Tấn

VIỆC KINH-ĐÔ

Đồ nội-hóa gửi đi Hội chợ Hanoi — Quan Khâm-sứ có thông tư cho các quan Công-sứ ở các tỉnh hạt Trung-kỳ rằng từ rày về sau những đồ nội-hóa gửi đi Hội chợ Hanoi thì phải chia ra từng loại theo nhau để cho dễ hội-tập lại mà làm thành quyển sách hóa-vật tổng biên (Catalogue général).

Các môn loại của nội-hóa các vật sẽ họp tập như sau này:

1· Tơ lụa hàng giẻ; 2· Các thứ vải dệt bằng bông gòn; 3· Gỗ và đồ chạm bằng gỗ; 4· Đồ gốm đồ đá và đá cẩm thạch; 5· Nón mão, giày tre và may (đồ dương và đồ bện); 6· Võng, chiếu, quạt, đồ bằng dây đay và dây bày; 7· Đồ bằng xương bằng ngà bằng sừng và bằng da cùng các thứ đồ để trần-thiết; 8· Các loài dao bằng sắt và đồ bằng gang, bằng đồng cùng khí giới và đồ nhạc-khí; 9· Cây chàm nhuộm hột thủ-đá hột dầu lai và các thứ sơn nhựa; 10· Các thứ gia-vị và bún bột và các thứ hạt cùng thuốc lá; 11· Mật sáp đường mứt và bánh ngọt; 12· Các sản-vật ở bể và nước mắm.

Cấm gạo xuất cảng. — Mấy hôm nay giá gạo đã thấy hạ, mỗi một quan tiền gạo trắng năm lon, gạo đỏ 6 lon, giá gạo được hạ như thế là nhờ có nghị-định của quan Toàn-quyền cấm không cho chở gạo lúa ra khỏi hạt Thừa-thiên trong 3 tháng, bắt đầu từ ngày mồng 4 Avril này, nhờ sự cấm ấy mà gạo hạ giá thật là hạnh phúc cho dân lắm lắm.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Quan Chánh lục-lộ về Pháp. — Quan Chánh lục-lộ Fréminet đã đáp tàu Hanoi sáng hôm 13 hồi 4 giờ đi Hong-kong để đáp tàu về Pháp quan kỹ-sư Laborde thay M. Fréminet có lẽ kỳ tàu sau mới tới nơi.

Lòng từ thiện. — Mấy tháng nay gạo ở bản hạt đương giá cũng nhờ ở lòng từ thiện của hội thương mại ở bản hạt bỏ ra mấy vạn bạc mua gạo ở Hong-kong lại bán theo giá mua tại gốc, còn tiền công cước không tính chịu lỗ tới số tiền là bảy nghìn thì vừa đến khi có mùa màng, và những tàu thì chịu thiệt một rửa tiền cước. Bởi vậy những nhà buôn gạo không chẹt được quá. Độ này ngày nào cũng có một vài chiếc tàu lại có gạo mà dân sự đến đong thật là náo nhiệt.

Nếu ai mắc phải bệnh tình « Lậu và giang-mai » dù lâu hay mới, dù nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục, nên lập tức dùng thuốc của hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số 46, Rue Principale à Bạc-cần, vì hiệu ấy là một nhà chuyên trị bán thuốc bệnh tình đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tạ ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim-đức-giang, 53, phố hàng Bồ và ở Huế hiệu Phương-nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán hộ.

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Phố hàng Dầu, số 35 Nam-định

Hiệu Tam tỉnh có thầy thuốc xem mạch, biết thực hư hàn nhiệt, trị bệnh biết hoãn cấp bắc cân. Hoàn tán cao đan chế luyện cực tinh tế, chữa đủ các bệnh mới lâu do nguy dù trọng, số sống phúc tán chữa cũng được hồi sinh khởi tử, người giàu có lấy phải giá, người nghèo cũng qua không tiền tiền thuốc cũng cho chữa các bệnh như sau này: đàn ông mộng tinh, di tinh, hoạt tinh, lãnh tinh dương luy không đẻ, đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít, huyết đóng, huyết hôi, huyết tích khí hư sích bạch đái, hậu sản hoặc kinh thủy gì liên miên sinh ra trăm chứng không đẻ hay có đẻ không nuôi, các chứng đau bụng đau tức kinh ứ ép, ho lao, hen, đàm suyễn, thổ huyết, khạc huyết, nục huyết, ho huyết, lị huyết, băng huyết, phong thấp cỏ chương bất toại lê bại, phù thũng, giá mỗi hộp hay là chai 1 đồng.

Đau mắt có lông quặm hay xa lông mi hiện biếu chỉ chữa nửa giờ thì khỏi mà mắt không có sẹo, mỗi mắt 1 đồng. Trẻ con cam kinh đàm suyễn tả lị mỗi chai 5 hào.

Lậu và giang mai tân-hiệu chữa khỏi và giải nọc không tốn tiền lại sinh dục như thường mỗi chai 1 đồng, thuốc 5 hào. Cao ba lạng thực tốt mỗi lạng 5 hào. Thuốc bổ sâm nhung cùng bổ hoàn giá trẻ trai-gái đều dùng được cả mỗi hộp 1 đồng.

Thuốc cai ả phiện ngài nào ăn mộng đã lâu uống xuôi không vật và đã làm được thử 2 đồng chai 1 đồng, chai con 5 hào, quí khách ở xa viết thư về kể bệnh hiệu gửi thuốc tới ngay gửi cách linh hoa giai ngân, ngài gửi mandat thước xin đề như sau này: M. TRẦN-ĐẮC-SỬ chủ TAM-TỈNH-Y-QUÁN à Nam định.

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghíp.

Mắc bệnh ghíp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghíp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM THIỆT HIỆU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế dường của quan lương-y GUILLIÉ lấy làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TỲ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GAN, ĐAU MINH, RÉT VỠ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DÀI, BỊNH CÚM, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRUNG LÃI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rẻ tiền và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MỘT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

cũng rút trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chánh chỗ trữ thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, nhất hạng bào chế y sanh, đường GRENELLE St GERMAIN mỗn bài số 9, ở tại đô thành Paris.

Ở TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

Thuốc DÉPURATIF SENSAL dùng để trị các bệnh ngoài da, thì giất kiến hiệu, giữ bệnh giai thể nào cũng chữa khỏi, như bệnh giảo các khớp xương, lên bà có tuổi mãn hệ kinh nguyệt rồi mà sinh ra các chứng bệnh, giức đầu đau tim vì huyết sấu, đau thận, bong gân và bệnh trĩ.

Thuốc này cũng là một thứ tiêu độc rất tốt để trị những bệnh vì bệnh giang mai nọ phát ra.

Trước khi ăn cơm, mỗi bữa uống một thìa súp. Trẻ con không uống được thuốc này.

Mỗi lọ giá . . . . 1$60.

Hiệu bào chế CHASSAGNE 59, *Phố Paul Bert, Hanoi*

CHÂN-HƯNG

Nhà-Đỏ bán đồ vàng bạc thực có giấy cam kết

Phố hàng Bạc, số nhà 62, Bắc-kỳ, Hanoi

TÉLÉPHONE n° 336 — TÉLÉGRAMME CHANHUNG

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng dạ dầy, đau dạ dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất **Pancréatine, Diastase và Pepsine.**

• **Giá mỗi chai: 1$40**

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

THUẬN-THÀNH

Bottier — Chapelier

7, Rue des Caisses, Hanoi

Kính trình qui-khách,

Bản-hiệu mới sang nhiều mẫu da đẹp, gót cao-su Wood-Milne, dây giầy (lacet) bán buôn giá hạ, xin mời các ngài chiếu cố.

NGUYỄN-TIẾN-HÂM kính mời

Giá giầy ở ca-ta-lô số 6 của bản-hiệu, nay xin tính hạ giá ở tarif n° 7 hạ nhiều

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

Votre intérêt !!

est de vous coiffer d'un bon

CASQUE EN LIÈGE

3$50 & 3$00

COIFFANT
LÉGER
SOUPLE
ÉLÉGANT
SOIGNÉ
DURABLE

DEMANDEZ

CHEZ **HAI-CHINH**

SEUL FABRICANT

74-76, Rue du Pont-en-Bois. — HANOI

2042

PHẤN SUDOL

Rôm sảy là bởi các hạch trong da phát tiết mồ-hôi nhiều quá mà sinh ra. Rôm sảy sinh ra ngứa ngáy, khó chịu nhất là ban đêm.

Cái cách chữa rôm sảy, tiện diệu nhất, là bôi nước có phấn SALIBOR và rắc nhiều phấn

SUDOL một gói giá **0$50**

Dùng hai thứ ấy dễ chịu ngay.

Hiệu bào-chế CHASSAGNE, *59, Phố Paul Bert, Hanoi*

CỨ MỖI NGÀY lại uống **MỘT VIÊN THUỐC HƯỜN** CỦA ÔNG **Lương-y DEHAUT** uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra.

Thuốc hườn này trị các chứng bịnh:

NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI: Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Với **10** quan, sẽ được

100.000 quan

Muốn như vậy, nên mua một phiếu

CRÉDIT FONCIER 1912

Lúc mua phiếu phải giả 10 quan, sau mỗi tháng đóng 30 quan.

Nộp tiền lần đầu tiên được quyền sở-hữu cái vé, và hễ vé trúng số được thu cả tiền.

Mỗi tháng cứ ngày 22 thì rút số — Nghĩa là mỗi năm 12 lần rút số

Nộp tiền liền được ngay cái số vé, và được dự tất cả các cuộc sổ số cho đến khi vé trúng số mới thôi. Cho vé *Crédit Foncier de France* được 3 % lợi-tức.

MỖI LẦN RÚT SỐ, CÓ:

1 lô.	100.000 quan	12 lô	1.000 quan
1 lô.	10.000 quan	100 lô	500 quan

Gởi danh-hiệu và số tiền nộp kỳ thứ nhất là 10 quan

đến **Comptoir Colonial de Crédit à Marseille,** 125, Boulevard Périer

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Ngủ là rất cần dùng cho khỏi mệt nhọc. Nếu khi nào ít ngủ hay không ngủ được, nhức đầu, nhức gáy, đau lưng, đau thần kinh hệ, hay là vì nóng nực không ngủ được, nếu không chịu chữa ngay các bệnh ấy thì sẽ sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gân, thực là nhiều nỗi thảm thương. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc *Neurinase*. Thuốc này hiệu quan Bác-sĩ Leroy cai quản các nhà thương ở Ba-lê đã cho là một thứ thuốc rất hay và không có nguy hiểm gì cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2066

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酩補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Mỗi ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每日兩次飯前飲酒一杯各醫生用之

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

11 phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rỗ phải, làm cho hay ho vặt uống thuốc này rất dễ, ai có mất thêm không có lợm giọng bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

ẤY LÀ:

Thuốc nước bổ huyết

MAU BÔ 1$40

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC:

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lúc mua vé thì giả 20 quan còn thì đóng làm 23 tháng mỗi tháng ba mươi quan. Nộp tiền lần đầu, liền được ngay cái vé, riêng mình có quyền sở-hữu, hễ vé trúng số thì được cả tiền. Mình chỉ chịu khó dành dịn một tí, thật hầu như không nghĩ đến, mà đã được dự các cuộc rút số, lại được có quyền sở-hữu một cái vé rất quý có sinh lợi tức.

Vé CRÉDIT NATIONAL mỗi năm tám kỳ dự cuộc rút số: là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có:

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số ấy, nên gởi 20 quan cho ông chủ nhiệm nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bán vé này theo như bản luật ngày 12 Mars 1900, các nhà mua vé được đủ điều chắc chắn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)